гр. София 1756, ул.Лъчезар Станчев 5, Sopharma Business Towers, сграда Б, ет. 12
Тел.: 02 810 00 71; Email: info@bakep.org
http://www.bakep.org

Българска асоциация на консултантите по европейски програми /БАКЕП/

Изх. № БП-МС-2/31.03.2013г.

ДО:

Г-ЖА ИЛИЯНА ЦАНОВА

СЛУЖЕБЕН ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ

И МИНИСТЪР ПО УПРАВЛЕНИЕ НА СРЕДСТВАТА ОТ ЕС

Относно: Становище и предложения на БАКЕП по изпълнението на Оперативните програми и ПРСР през период 2007-2013 и процеса на програмиране за програмен период 2014-2020

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ЦАНОВА,

В продължение на проведената на 27.03.2013 г. работна среща бихме искали да представим на Вашето внимание някои от най-важните предложения на БАКЕП, свързани с текущото изпълнение на Оперативните програми и Програмата за развитие на селските райони и процеса на програмиране за период 2014-2020. Предложенията са продиктувани от необходимостта да се минимизира загубата на средства през настоящия програмен период, да се синхронизира програмирането между отделните програми, да се отчетат „научените уроци" от настоящия програмен период и да се мобилизира наличния ресурс за адекватна подготовка на бъдещия програмен период.

1. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА"

1.1. **Анализ на риска от неусвояване на средства през програмен период 2007-2013**: Да се извърши анализ на риска от неусвояване на средствата по одобрени инвестиционни проекти във водния сектор по процедура BG161PO005/10/1.11/02/16 през програмен период 2013-2020. Към 29.03.2013 по тази процедура са сключени договори за безвъзмездна финансова помощ на стойност близо 2,4 млрд. лв., за които са възложени инвестиционни дейности (вкл. на строителство и надзор) за под 10% от договорената сума (данните за възложени дейности са от проверка в Агенцията за обществени поръчки). Предвид сложността на проектите и необходимия дълъг срок на реализация, всяка по-нататъшно забавяне във възлагането на дейностите по строителство и надзор представлява реален риск от загуба на средства.

1.2. В резултат от анализа на риска е целесъобразно да се предприемат мерки за **„прехвърляне" на проектите, за които не се сключат навременно договори за строителство**, към следващия програмен период поради риска от санкции от страна на ЕС в случай на неизпълнение на ангажиментите по екологичното законодателство. Предлагаме за тези проекти да се предвиди максимално опростен механизъм за кандидатстване, който да включва използване на вече

изготвените в този програмен период инвестиционни проекти, апликационни форми и бюджети и да позволява почти незабавно стартиране на реалното изпълнение на дейностите по проекти. Всяко забавяне в изпълнението на тези проекти през следващия програмен период ще доведе до неактуалност на инвестиционните проекти и необходимост от допълнителни средства и време за преработване.

1.3. Друга мярка в резултат от анализа на риска следва да бъде свързана с **усвояването на освободения ресурс от рискови проекти**. Препоръчваме ресурсът от текущата програма да се използва в максимална степен за **подготовка на проекти за следващия програмен период за сектори води и отпадъци**, включително чрез процедури за техническа помощ, които биха могли да се изпълнят в рамките на програмен период 2007-2013. Подготовката и оценка на проектите отне изключително дълъг период от няколко години през настоящата програма и доведе до сериозен риск от загуба на средства поради недостиг от време за изпълнение на строителството. По тази причина е наложително подготовката за следващия програмен период да стартира със средства от ОПОС 2007-2013, чрез което да се предотвратят бъдещи забавяния на ОПОС 2014-2020.

1.4. Предвид факта, че голяма част от планираните за програмен период 2007-2013 г. договори във водния сектор ще се изпълняват през следващия програмен период (2014-2020), ресурсът за инвестиции в сектора се очертава като крайно ограничен спрямо националните нужди. По тази причина мобилизирането на други финансови източници, освен ОПОС, придобива все по-голямо значение, с оглед на риска от санкции от страна на ЕС в случай на неизпълнение на ангажиментите по екологичното законодателство. Във връзка с това препоръчваме с ресурс от ОПОС 2007-2013 да се изготви **проучване за приложимост, стратегия и практически механизъм за публично-частно партньорство за сектори води и отпадъци**. Стратегията следва да проучи добри практики и да съдържа практическа методология и стимули за общините за прилагане на ПЧП.

1.5. Предвид финансовите ограничения и отражението на финансовата и икономическа криза върху общинските бюджети, осигуряването на **общинското съфинансиране** на бенефициентите по ОПОС представлява проблем, особено при мащабните проекти във водния сектор. Във връзка с това предлагаме за следващия програмен период да се **обмисли създаването на фонд за предоставяне на финансиране при облекчени условия за проектите по ОПОС,** или да се предвидят целеви средства за проекти по ОПОС към съществуващия фонд ФЛАГ.

1.6. **Допълняемост с ОП „Региони в растеж" 2014-2020**: Изключително важно е да се предвиди **механизъм за облекчено и приоритетно изпълнение на проекти или обекти за ВиК инфраструктура в зони за въздействие и обекти, включени** в **интегрираните планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР) на градовете** по ОП „Региони в растеж" 2014-2020 (общо 69 града). Всяко забавяне на ВиК проектите ще доведе до блокиране изпълнението на ИПГВР на града, който е основен инструмент за финансиране на градските агломерации през период 2014-2020 по ОПРР. Възможно е механизмът да предвижда финансиране на част от проектите (отделни обекти) преди цялостното финансиране на проекта по ОПОС.

2. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ" 2007-2013 („РЕГИОНИ В РАСТЕЖ" 2014-2020)

Към момента са в процес на подготовка основните документи, въз основа на които ОПРР 2014-2020 ще финансира инвестиции в 67 града – **Интегрираните планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР**), които следва да са одобрени от МРРБ до средата на 2013 г.. ИПГВР са ефективен инструмент за градско планиране и развитие и въвеждането му се приветства от всички заинтересовани страни. В същото време обаче, ИПГВР следва да са изцяло съобразени с условията на бъдещата ОПРР 2014-2020, която е също в процес на разработване. Във връзка с това, синхронизацията в процеса на разработване на тези стратегически документи е изключително важна и ОПРР 2014-2020 следва навременно да отчете нуждите на

бенефициентите и целевите групи. В резултат от напредъка в разработването на ИПГВР и на базата на проекта на ОП „Региони в растеж" 2014-2020, отправяме следните предложения по програмата:

2.1. Да се предвиди **възможност за финансиране на линейна инфраструктура (улична мрежа, велоалеи и др.) в рамките на целия град**, а не само в зоните за въздействие. Този въпрос е изключително важен, тъй като ефектът от реконструкция и изграждане на улични артерии в общия случай не би бил оптимален, ако инвестициите се ограничат единствено в участъци от зоната за въздействие.

2.2. **Допълняемост с ОП „Околна среда" 2014-2020:** Да се предвиди **облекчен механизъм за финансиране на подземната (ВиК инфраструктура) по ОП „Околна среда**" в зоните за въздействие по ИПГВР. Всяко забавяне в изграждането на подземна инфраструктура има опасност да блокира цялостното изпълнение на ИПГВР за града. Подготовката и реализацията на проекти по ОПОС като правило отнемат изключително дълъг период от няколко години, поради което наличието на такъв механизъм е от особена важност за реализацията на ИПГВР.

2.3. **Финансиране на бизнес и техническа инфраструктура.**

2.3.1. Да се предвиди по-голяма гъвкавост при проектите за бизнес инфраструктура, които да могат да се финансират не само на територията на зоната с потенциал за икономическо развитие, но и в зоната с публични функции. Този подход е изключително важен, с цел изграждане на устойчиви връзки между бизнеса и науката, което е идентифицирано като проблем на цялата територия на страната, както и с оглед стимулирането на високотехнологични и наукоемки отрасли с висока добавена стойност.

2.3.2. Изграждането на техническа инфраструктура за зоните с потенциал за икономическо развитие да бъде възможно чрез безвъзмездна финансова помощ, а не само финансов инженеринг, тъй като техническата инфраструктура (улична мрежа, ВиК мрежа и др.) сама по себе си не генерира приходи и задължение на общината е да изгради такава инфраструктура за всички ползватели, включително за бизнеса.

2.3.3. Изграждането на техническа инфраструктура в зоните с потенциал за икономическо развитие (Подприоритет 1.3.) **да не се ограничава само за проекти, сертифицирани по Закона за насърчаване на инвестициите.** Считаме този подход за дискриминационен по отношение на останалите съществуващи предприятия (особено малкия и средния бизнес) в градовете и в зоните, където са идентифицирани нужди от подобрение на инфраструктурата.

2.4. Да се предвиди възможност **спортната и културната инфраструктура да се финансира не само чрез финансов инженеринг, но и чрез безвъзмездна финансова помощ**. Много от спортните и културните обекти, макар и да генерират приходи, не покриват необходимата за финансовия инженеринг значителна финансова възвръщаемост. Ето защо, за тези обекти е целесъобразно да се извършват финансови анализи по Ръководството на ЕК , чрез които да се определи степента на възвръщаемост и вида на подкрепа, който да получат (вкл. приноса на ЕФРР). Други обекти (напр. спортни детски площадки със свободен достъп) изобщо не генерират приходи и като такива би следвало да се финансират чрез безвъзмездна финансова помощ.

3. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ НА БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА 2007-2013

3.1. Плащанията по програмата е необходимо да бъдат съобразени с правилото N+2 за плащане до 2 години след договаряне на средствата. През тази година е необходимо да се плащат по около 26 млн. месечно за да се извършат планираните плащания без риск от загуба на средства. През последните 7 месеца темповете на плащане бяха много добри, като препоръчваме запазване **темповете на плащане от 20-30 работни дни** след подаване на финални отчети Всяко забавяне означава директна загуба на средства

3.2. Откриване на грантова схема „Внедряване на иновации в предприятията" – до 30 април – със срок за подаване на проекти 3 месеца.

3.3. Разглеждане на всички подадени проекти при Асистента по проекта по грантова схема „Енергийна ефективност и зелена икономика" по стария ред, ревизия на схемата до края на април, одобрение от Комитет за наблюдение, плавно преминаване от старата схема към ревизирана до края на май без да се създават условия за неравностойно третиране на кандидатите по стария и новия ред за кандидатстване.

3.4. Изпращане на концепция за ОП Иновации и предприемачество 2014-2020 на вече сформираната работна група от граждански организации до 15 април със срок от две седмици за коментари – до края на април.

3.5. Затваряне на дискусията по схема BG161PO003-2.1.12 „Покриване на международно признати стандарти и въвеждане на системи за управление в предприятията" чрез официално становище от страна на УО дали ще бъдат финансирани проекти от резервните списъци. Към настоящия момент официалното становище от м. септември, 2012 г. в който се казва, че потенциалното увеличение на бюджета по процедурата „задълбочено се дискутира…" и поради това повече от 900 кандидати, чиито проекти са в резервния списък нямат яснота по въпроса.

4. ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 2007-2013

4.1. Приключване на оценката на приетите през лятото на миналата година проекти по мерките 121 и 123.

4.2. Спазване на публикувания на 29.03.2013 г. график за прием на проекти.

4.3. Във връзка с графика за прием е наложително да се публикува списък на инвестициите, за които ще може да се кандидатства още през настоящата седмица. Това е особено важно за мерките, по които има ограничен бюджет и които няма да бъдат отворени за подаване на проектни предложения от всички допустими бенефициенти по всички видове допустими инвестиции. Ако се разчита дефинирането на допустимите инвестиции да се направи в заповедта за откриване на прием, която съгласно наредбите се публикува 14 дни преди началната дата на прием на проектите, голяма част от кандидатите няма да имат време да подготвят проектите си. Пример за това беше миналогодишния прием на проекти по м.121, където зърнопроизводителите, които искат да изграждат силозни стопанства бяха допустими кандидати, като това им стана известно 14 дни преди началото на прием на проекти и голяма част от тях не успяха да се подготвят за това кратко време. Като резултат, се подадоха проекти на обща стойност по-малка от бюджета по мярка 121 за приема и това стана основание Управляващия орган да прехвърли част от средствата по мярката към други мерки.

4.4. Предлагаме с наличните средства от т.нар. „9та нотификация" и гласуваното от МС наддоговаряне да бъдат одобрени всички отговарящи на условията по мярка 123 проекти. Не препоръчваме отхвърляне на проекти по мярката, приети през миналата година и стартиране на нов прием.

Голяма част от посочените предложения са комуникирани до съответните Управляващи органи и Работни групи по програмирането, в по-подробен вид и обосновка. Разчитаме на Вашето съдействие за отчитане на предложенията на БАКЕП в процеса на изпълнение на програмите за текущия програмен период, както и програмирането на следващия.

Надяваме се да сме полезни и оставаме на Ваше разположение за допълнителни работни срещи и обсъждания.

С УВАЖЕНИЕ,

КРИСТИНА ЦВЕТАНСКА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС НА БАКЕП